

Pysslingen Förskolor och Skolor AB

Rektorn vid Fenestra Centrum

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Fenestra Centrum
i Göteborgs kommun

Tillsyn i Fenestra Centrum

Fenestra Centrum besöktes av Skolinspektionen den 24 januari 2013.

Fakta om skolan

Fenestra Centrum är en fristående grundskola som vid Skolinspektionens tillsyn bedriver utbildning för grundskola årskurserna 6-9. Huvudman för skolan är Pysslingen Förskolor och Skolor AB med organisationsnummer 556035-4309.

Inför tillsynen har Skolinspektionen tillfrågat Göteborgs kommun om de har utnyttjat sin rätt till insyn i den fristående grundskolans verksamhet. Kommunen har inte utnyttjat sin rätt till insyn.

Skolan är belägen i centrala Göteborg och har elever från Göteborgs samtliga stadsdelar samt några kranskommuner. Vid Skolinspektionens tillsyn har skolan 270 elever. Elever och personal är indelad i fyra arbetslag. Klasserna är åldershomogena och varje elev har en mentor som ansvarar för föräldrakontakt och utvecklingssamtal samt stöder och hjälper eleverna i planeringen av sina studier. Förutom i arbetslagen samarbetar lärarna i ämnesgrupper.

Skolverkets officiella statistik visar att år 2012 uppnådde 66 procent av eleverna i årskurs 6 kravnivån på samtliga delprov i matematik jämfört med 79 procent i riket, 89 procent nådde kravnivån på samtliga delprov i engelska jämfört med 87 procent i riket och 55 procent i svenska/svenska som andraspråk jämfört med 80 procent i riket.

Skolverkets officiella statistik år 2012 visar också att 87 procent av eleverna i årskurs 9 uppnådde minst kraven för betyget godkänt i samtliga ämnen jämfört med genomsnittet i riket som var 77 procent. Det genomsnittliga meritvärdet var 214 jämfört med 211 i riket. År 2011 infördes nya och olika behörighetskrav till gymnasieskolans yrkes- respektive högskoleförberedande program. Av eleverna som gick ut årskurs 9 år 2012 var 90 procent behöriga till samtliga program.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att vid Fenestra Centrum arbetar lärare och rektorn aktivt för att öka elevernas måluppfyllelse. Lärarna följer kontinuerligt elevernas kunskapsutveckling och ger eleverna feedback. Elevernas kunskapsutveckling analyseras och utvärderas men dokumenteras inte i enlighet med författningarnas krav. I skolans dokumenterade kvalitetsarbete saknas sammanställning och analys av elevernas kunskapsresultat i årskurs 6 och 9 i samtliga ämnen samt sammanställning och analys av skolans värdegrundsarbete.

Skolinspektionen bedömer att för en ökad måluppfyllelse måste skolans arbete med att utarbeta åtgärdsprogram utvecklas, så att skolan kan värdera effekterna av åtgärderna. Dessutom måste skolans åtgärdsprogram i större utsträckning utvärderas löpande. Vidare framkommer brister i studieron på vissa lektioner. Det varierar hur och om lärare reagerar över t.ex. elevernas språkbruk eller beteende.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på några områden som huvudmannen måste åtgärda. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Pysslingen Förskolor och Skolor AB att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 21 maj 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Pysslingen Förskolor och Skolor AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Rektor och lärare ska se till att skolmiljön präglas av studiero.
- Det ska finnas en årlig plan mot kränkande behandling som innehåller dels konkreta åtgärder som skolenheten avser att påbörja eller genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning, dels en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Rektorn eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Av skollagen framgår också att det är huvudmannens ansvar att se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska också se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

De elever som Skolinspektionen samtalat med uppger att skolan till stora delar är trygg och att det sällan förekommer kränkningar. De flesta vuxna brukar ta

tag i bråk och konflikter om sådana uppstår. Detta bekräftas av lärare och personal från elevhälsan samt av rektorn. Däremot finns brister i studieron på vissa lektioner. Eleverna tycker det är olika mellan lärare hur och om de reagerar över t.ex. elevernas språkbruk eller beteende. Lärarna delar elevernas uppfattning och anger som förklaring att tid saknas för systematiska diskussioner för att säkerställa att eleverna möter lärare som handlar likvärdigt enligt de regler som finns på skolan.

Skolinspektionen har tagit del av Fenestra Centrums plan mot kränkande behandling och diskriminering. Planen har enligt rektorn presenterats för personal, vårdnadshavare och elever men har inte arbetats fram i direkt samråd med personalen, eleverna och vårdnadshavarna på skolan. De planerade åtgärder som ska genomföras är allmänt hållna och utgår inte från en aktuell kartläggning av verksamhetens behov. Eleverna uppger att de inte känner till planen.

Utredningen visar att Fenestra Centrum måste säkerställa elevernas studiero. Skolans plan mot kränkande behandling ska innehålla konkreta åtgärder som skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

5 kap. 3, 5 och 6 §§ skollagen

6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Pysslingen Förskolor och Skolor AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen ska anmäla det till rektor.
- Rektor ska se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer nå de kunskapskrav som minst ska

uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att en elev ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

I intervju med lärare och elevhälsan framkommer att lärarna inte alltid anmäler till rektorn när de befarar att en elev kan komma att vara i behov av särskilt stöd. Dokumentstudier visar att det finns elever som saknar åtgärdsprogram trots att de inte uppnått kunskapskraven. Vid intervju med elevhälsan framkommer att det finns elever som fått betyget F och att utredning som lett till beslut om åtgärdsprogram inte fattats för dessa elever. Det förkommer också att åtgärdsprogram inte utvärderats löpande eller inte utvärderats alls. Skolinspektionen har tagit del av åtgärdsprogram där de långsiktiga och kortsiktiga målen inte på ett tydligt sätt relaterar till kursplanernas kunskapskrav samt läroplanens mål. Långsiktiga mål beskrivs som att eleven ska nå målen för årskursen och ämnet vilket kan anses vara självklara mål och inte specifika för en elev som är i behov av särskilt stöd. Kortsiktiga mål är exempelvis att "eleven vågar och lyckas med det som hon tidigare inte lyckats med" eller att "förbättra sitt läsflyt och sin läsförmåga". I åtgärdsprogrammen framgår inte alltid tydligt vilka konkreta och utvärderingsbara åtgärder som ska sättas in.

Enligt skolans dokumenterade riktlinjer för elever i behov av särskilt stöd samt intervjuer med elevhälsan och lärare är det mentor som upprättar åtgärdsprogram för elever som är i behov av särskilt stöd. Om åtgärder i enlighet med åtgärdsprogrammet inte ger tillräcklig effekt anmäls ärendet på en blankett till elevhälsan. Enligt rektorn lämnas anmälningar till rektor/elevhälsan men de är inte alltid dokumenterade och ett skriftligt beslut om åtgärdsprogram upprättas inte alltid av rektorn.

Utredningen visar att anmälan till rektor inte alltid görs när elev befaras att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Rektor ser därmed inte till att behovet alltid utreds i samråd med elevhälsan för att därefter utarbeta åtgärdsprogram. Vidare framkommer att åtgärdsprogrammen inte lever upp till de krav som ställs i skollagen samt att de inte utvärderas löpande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Pysslingen Förskolor och Skolor AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.
- I de individuella utvecklingsplanerna ska framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Enligt rektor och lärare lämnas elevernas skriftliga omdömen kontinuerligt under läsåret. I slutet av terminen gör läraren en sammanställning av alla bedömningar och sätter betyg. De skriftliga omdömen som skickats in till Skolinspektionen ger begränsad information om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven. Vissa omdömen tenderar att bli mer en sammanställning av vad eleven arbetat med i ämnet. Det förekommer också att formativ bedömning där läraren lyfter fram vad eleven kan utveckla saknas.

De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av visar att åtgärderna inte är tydligt kopplade till de behov som uttrycks i de skriftliga omdömena. I de individuella utvecklingsplanerna framgår inte vilka åtgärder skolan ska vidta för att eleven ska nå kunskapskraven och utvecklas i övrigt så långt som möjligt. Eleverna berättar att de får regelbunden skriftlig information om sin kunskapsutveckling men de mål som satts upp vid utvecklingssamtalen får eleverna sedan inte arbeta mot. Elever uttrycker i intervju att de inte använder sig av sin individuella utvecklingsplan mellan utvecklingssamtalen.

Utredningen visar att de individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som upprättas vid Fenestra Centrum inte i tillräcklig utsträckning avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven. Även skolans insatser för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt saknas. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Pysslingen Förskolor och Skolor AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Rektor ska ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen ska varje skolenhet systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Rektorn har ansvar för skolans resultat och för att resultaten följs upp och dokumenteras. Om det framkommer att det finns brister i verksamheten ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Skolans "kvalitetsredovisning med verksamhetsplan för år 2012/13" innehåller en sammanställning av genomsnittligt meritvärde och andel elever som uppnått målen i alla ämnen i årskurs 9. Därutöver saknas redovisning och analys av elevernas måluppfyllelse i respektive ämne för årskurs 6 och 9. Kvalitetsredovisningen är främst en beskrivning av vad som gjorts och analyser förekommer i liten utsträckning. I samtal med lärare och rektor framkommer att analyser av elevernas resultat genomförs i flera olika sammanhang men dokumenteras inte. I intervju med rektor och vid dokumentgranskning framkommer också att i skolans kvalitetsredovisning saknas redovisning och analys av arbetet kring värdegrunden, t.ex. sammanställning och utvärdering av skolans värdegrundsarbete.

Av utredningen framgår att rektorn inte tar tillräckligt ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen mot de nationella målen. Rektor tar inte heller ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen

Omfattning och resurstillgång**Bedömning**

Pysslingen Förskolor och Skolor AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Eleverna ska ha tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna i grundskolan ha tillgång till skolbibliotek. Skolbiblioteket ingår enligt förarbetena (prop. 2009/10:165) i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Vid Fenestra Centrum finns en boksamling bestående av några bokhyllor i elevernas cafeteria. Denna boksamling består av en del skönlitteratur och en och annan faktabok. I samtal med elever framkommer att de i princip aldrig använder sig av det så kallade skolbiblioteket eftersom det är svårt att söka och hitta bland böckerna. De tycker dessutom att den litteratur de skulle behöva i sitt skolarbete saknas. Det är heller inte möjligt att använda sig av det kommunala biblioteket eftersom det under en längre tid är stängt för ombyggnad och reparation. Enligt rektorn är biblioteket under uppbyggnad.

Utredningen visar att eleverna inte har tillgång till skolbibliotek som kan användas aktivt för att stödja elevernas lärande. Syftet med tillgång till skolbibliotek är enligt förarbetena att skolan i sitt pedagogiska uppdrag ska kunna utnyttja den gemensamma och ordnade resurs som ett skolbibliotek utgör till att stödja elevernas lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 36 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Enhetschef

Ulla-Britt Norin
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).